

Stab
Kommunikationsansvarig
Ellinor Günther

Mediebevakning juni 2020

Här görs en kort sammanfattning av alla artiklar som sparats under juni månad. De sökord som bevakas är artiklar om Gryaab samt områden som är intressanta för Gryaabs medarbetare samt politiska styrelse. Det handlar om hållbar dagvattenhantering, havsmiljö, slam, biogas samt uppströmsfrågor.

2020-06-01 Svenska Dagbladet, Debatt: Vilseledande om slam och gifter (Slam)

Ett antal skribenter skriver en debattreplik till Anders Finnson från Svenskt Vatten samt Pär Larshans från Ragnsells. Skribenterna håller med om att kväve och fosfor ska tillvaratas men menar att slam på åkermark knappast är lösningen. Detta eftersom de menar att det finns för mycket gifter i slammet. De tycker inte heller att Anders Finnsson och Pär Larshans presenterar några bra argument för slamspridning.

2020-06-02 Göteborgs-Posten, Norra Halland: Kungsbacka närmar sig Göteborgs avloppshalter (Gryaab)

GP har i flera artiklar berättat om samarbetet mellan Göteborgs universitet och kommunala bolaget Gryaab, där man sedan mitten av februari har mätt förekomsten av coronavirus i göteborgarnas avloppsvatten. Efter att nivån legat på en stabil nivå en längre tid fick man plötsligt en alarmerande höjning från vecka 17. Kungsbacka kommun har lämnat in prover, tagna vecka 21, från det kommunala avloppsnätet dit cirka 55 000 av kommunens drygt 80 000 invånare är anslutna.

- Proverna visade att man närmade sig den höga nivå som konstaterats i Göteborg sett till invånarantalet, ett resultat kommunen tycktes förvånad över, säger Heléne Norder, professor i mikrobiologi vid Institutionen för biomedicin vid Sahlgrenska akademien och ansvarig för undersökningarna.

Därefter hörde hon inget från Kungsbacka kommun - förrän på måndagen då man ville göra ett test till. Beskedet från labbet om att förekomsten av coronavirus var högt i det ingående avloppsvattnet, alltså vattnet från Kungsbackabornas toalettstolar, är dock inget kommunen informerat invånarna om.

- Vi ville inte gå ut med information efter ett test, det skulle kunna oroa folk i onödan. Nu lämnar vi prover för ytterligare ett test för att ha något att jämföra med, säger Maurice Bourne, enhetschef för avloppsrening i Kungsbacka kommun.

2020-06-02 Svenska Dagbladet, Replik: Ensidiga argument i debatt om slam (Slam)

Glädjande nog genererar vår debattartikel om att stoppa slöseriet på fosfor och kväve reaktioner. Det är bra att frågan lyfts för debatt. Dock används som alltid samma ensidiga argument som varken lett till framgång under de gångna 25 åren eller leder framåt. Så kan vi inte fortsätta. Det är dags att vi bemöter och reder ut missförstånd som bygger motståndarsidans argument.

Det är viktigt att våra myndigheter sätter tydliga spelregler som grundas i forskning. Dessa regler kan vi som enskilda aktörer inte sätta. Vi vill dock visa på ett axplock av aktuell

forskning som motsäger det som (Svenska Dagbladet debatt 1 juni). Ekstrand som Bergman, Hedenmark, Robert och Wijkman skriver.

- Man kan inte se ökade metallupptag i gröda vid de långvariga försöken i Skåne där slam använts i 35 år, inte ens vid kraftigt ökad slamtillförsel som motsvarande flera hundra års normal gödsling med slam.
- Tillförseln av nytt kadmium vid gödsling med slam på åkermark är idag på samma nivå som vid användning av den mineralgödseln som sätts på marknaden.
- Det finns inget stöd för att gödsling med slam på åkermark i Sverige bidrar till en förhöjd nivå av antibiotikaresistenta patogener eller resistensgener

Vi vill också understryka, till skillnad från vad som debattörerna nämner, att inga seriösa aktörer i Sverige betalar lantbrukare för att gödsla med slam på sin åkermark.

2020-06-04 Naturskyddsföreningen: Miljögifter ska inte spridas på åkermark (Slam)

Naturskyddsföreningen säger i ett remissvar bestämt nej till att fortsätta sprida slam på produktiv åkermark. Slam från avloppsreningsverk innehåller stora mängder näringsämnen, som bör återföras till naturen. Därför har slammet under många år spridits på åkermark. Men slammet innehåller också många miljögifter som bland annat kommer från din och min användning av olika produkter, och som följer med avloppsvattnet till reningsverket.

– Dagens spridning av orenat och okontrollerat avloppsslam måste snarast upphöra. Om något avloppsslam överhuvudtaget ska användas måste gränsvärden för organiska miljögifter, läkemedelsrester samt mikroplaster omedelbart införas och uppdateras med regelbundna intervaller, säger Therese Jacobson avdelningschef på Naturskyddsföreningen.

2020-06-10 Göteborgs-Posten: Gift spreds på Vallhamra IP utan förvarning (Uppströms)

När gummiunderlaget på idrottsplatser renoveras sprutas ett giftigt ämne över ytan. När grannarna till Vallhamra IP i Sävedalen såg att tunnor med stora varningssymboler placerades ut på idrottsplatsen och förstod att det var på gång en renovering blev de därför oroliga. Förra gången löparbanorna renoverades, 2001, var det nämligen många närboende som klagade på huvudvärk och illamående efter sprutningen. För att detta inte skulle upprepas var grannarna tidigt ute och krävde att få veta när sprutningen skulle ske. Men när första sprutningen av två genomfördes på onsdagen för två veckor sedan kom ingen varning. Och två bilar fick röd gummifärg på sig. Grannarna visar GP in på Vallhamra IP genom en olåst grind. Där bredvid löparbanorna står flera tunnor med stora varningssymboler för hälsofarligt, miljöfarligt och brandfarligt innehåll. Alldeles nära tunnorna finns två dagvattenbrunnar och under ett skynke står plastdunkar med enkla plastlock som också har giftsymboler på sig. Vi fotar av innehålls- och varningstexten på tunnorna och skickar det till Kemikalieinspektionen och Arbetsmiljöverket för att få svar på hur giftigt innehållet egentligen är.

– De här preparaten innehåller isocyanater som är väldigt potenta astma- och allergiframkallande ämnen. Och det finns väldigt strikta regler för arbetare som hanterar dem, säger toxikologen Bert- Ove Lund på Kemikalieinspektionen efter att ha tittat på innehållsförteckningen på tunnorna.

2020-06-13 Södermanlands Nyheter, Krönika: Låt stödpengarna för coronakrisen göra miljönytta (Dagvatten)

Ta tillfället i akt, investera för att sära på dagvattensystem och avlopp, skriver krönikören Tommy Jansson. I dagarna har vi läst rubrikerna om det orenade avloppsvattnet som grannen i söder generöst delat med sig av. Och det handlar inte om små portioner: Under åren 2014-2018 pumpade man från Köpenhamn ut 35 000 000 kubikmeter orenat avloppsvatten i Öresund. Det kan givetvis ibland uppstå driftstörningar i ett reningsverk som leder till utsläpp och föroreningar. Det unika med detta fall är att det pågått under lång tid – med myndigheternas tysta medgivande. När världen nu under coronapandemin konfronteras med klimatförändringar och miljöproblem borde maktavarna passa på att göra en kraftsamling när det gäller vattenkvaliteten i Östersjön och Öresund. Det finns ett frekvent och återkommande problem när det gäller vattenrening - sammankopplingen av dagvattensystem och avlopp. När man nu öser ut statliga stödpengar för att lindra verkningarna av coronakrisen på arbetsmarknaden borde man passa på att rikta stöd till att uppdatera avloppssystemen runt Östersjön och Öresund. Nu är rätt tillfälle att bygga ut dagvattensystemen i alla städer runt Östersjön, så att alla översvämningar i reningsverken förhindras. Avlopp i ett rör - dagvatten i ett annat.

2020-06-15 Vimmerby tidning med flera TT-nyhet: Varje droppe räknas (Dagvatten)

Se vattnet i din trädgård som en resurs. Led exempelvis ett stuprör till en regnvattentunna eller en rabatt. Mer komplicerat än så behöver det inte vara, föreslår experterna Kristina Hall och Nina Steiner.

2020-06-17 Cirkulation, Infrastrukturnyheter: Degeberga avloppsreningsverk inför läkemedelsrening (Läkemedel)

Kristianstads kommun har startat sin pilotanläggning för läkemedelsrening vid reningsverket i Degeberga. De preliminära resultaten tyder på en mycket god effekt. Anläggningen togs i drift i april 2020 och nu har de första provsvaren inkommit.

– Det ser faktiskt ännu mer lovande ut än vad vi vågade hoppas på, säger Inger Hansson, utvecklingsstrateg på tekniska förvaltningen, i ett pressmeddelande. Läkemedelsrening har införts vid några få reningsverk i landet och de har valt olika tekniker. I Degeberga reningsverk används aktivt kol. Tekniken kan rena många olika problematiska ämnen med mer än 90 procent.

2020-06-25 Cirkulation: Unika krav på Lidköpings reningsverk (Rening)

Lidköpings nya reningsverk ska åläggas redan från start att införa "avancerad" rening av läkemedelsrester, mikroförroreningar och "smittämnen. Stenhårda krav som omfattar smittskydd, utredning och forskning. En dom i Mark- och miljödomstolen i Vänersborg kan få stora konsekvenser för VA-Sverige om den står fast. För Lidköpings del handlar det också om att projektet kan bli mycket dyrare än beräknat.

2020-06-26 Göteborgs-Posten med flera TT-nyhet: Värmevåg kan sätta igång algblomningen (Havsmiljö)

Högtrycket över Sverige ger perfekta förutsättningar för algblomningen. Ännu ser man dock inga kraftigare ansamlingar.

- Det kommande vädret gynnar blomningen, säger Johannes Johansson, oceanograf på

SMHI. Att det var relativt kallt i maj månad gör att algbloomingen ännu inte är jättestor i Östersjön jämfört med 2018 och 2019.

Stab
Kommunikationsansvarig
Ellinor Günther

Mediebevakning juli 2020

Här görs en kort sammanfattning av alla artiklar som sparats under juli månad. De sökord som bevakas är artiklar om Gryaab samt områden som är intressanta för Gryaabs medarbetare samt politiska styrelse. Det handlar om hållbar dagvattenhantering, havsmiljö, slam, biogas samt uppströmsfrågor.

2020-07-01 Borås Tidning: Halter av giftig kemikalie upptäckt i Boråsvatten (Kemikalier)

I dag förbjuder EU ännu en av tusentals PFAS-kemikalier som bland annat skadar immunförsvaret. Det onedbrytbara ämnet finns i höga halter i avloppsvatten och slam i Borås - och har nu även upptäckts i såväl mark- som grundvattenprover.

- Ja, det har gjorts fynd, bekräftar miljöinspektör Ilse Postma för Borås Tidning. I Borås är det kemikaliernas användning i textilindustrin som är problemet. I miljörapporter Borås Tidning tagit del av framgår tydligt att halterna av ämnena i såväl avloppsslam som i det utgående avloppsvattnet är väsentligt högre än i en rad andra jämförda kommuner. Av studierna framgår att halterna sjunkit i avloppsvattnet under de allra senaste åren. Men eftersom PFAS inte bryts ned försvinner ändå inte problemet med tiden Borås stads vatten- och avloppschef Per Karlsson på Borås Energi och Miljö säger till tidningen att dessa kemikalier egentligen inte ska förekomma alls i det spillvatten som reningsverket tar emot.

- Syftet är att det ska rena fosfor, kväve och organiskt material. Reningsverken är inte bra på att ta bort PFAS. Det mesta passerar rakt igenom till recipienten, säger han.

Det nya reningsverket tar också emot det vatten som läcker ut från deponiområdet på Sobacken, så kallat lakvatten. Detta har visat sig innehålla PFAS. Det kan komma från det avloppsslam som används för att täcka deponierna, men också från det avfall eller de förorenade jordmassor som läggs här. Om några månader går särskilda länsstyrelsens prövetid ut för PFAS från lakvattnet i avloppsverkets tillstånd. Då ska Borås Energi och miljö lämna in sin utredning om hur halterna av de oönskade kemikalierna har utvecklats sedan starten för två år sedan.

2020-07-04 Kungsbacka-Posten: Knarktesterna kan upphöra – resultaten dröjer för länge (Avloppsvattenrening)

För två månader sedan fick Kungsbacka chansen att delta i Göteborgs universitets projekt att kolla halten av corona-virus i avloppsvattnet.

- Vi var en av de första kommunerna att hoppa på detta. Det är både intressant och viktigt för invånarna att få en bild över hur läget ser ut, samhällsinformation. Det är också roligt att kunna följa detta, säger Maruice Bourne. Några gånger om året synar de också förekomsten av narkotika i avloppsvattnet. Det arbetet påbörjades sent 2017. De första testerna visade att cannabis var den drog Kungsbackaborna använde oftast. Kokain var också vanligt förekommande.

- De testerna tar vi på varje reningsverk och är något som länsstyrelsen sammanställer. Det är givetvis också en viktig samhällsinformation. Det var en annan avdelning på kommunen som kollade inkommande vatten. Sen ville vi se hur mycket droger vi kunde ta bort och kontrollerade även utgående avlopp, säger Maurice Bourne.

Proverna visade också att användandet av narkotikan sköt i höjden på helgerna, inte helt oväntat kanske. Arbetet med att kontrollera förekomsten av narkotika i inkommande avloppsvatten går trögt. Det är helt och hållet laboratoriets fel, enligt Kungsbacka kommun.

- Vi väntar med att få in de senaste resultaten. Enligt vad jag hört ska de komma någon gång i höst. Det har varit krångligt och tagit lång tid att få svar, väldigt trögjobbat.

2020-07-11 Göteborgs-Posten: Vattenbrist kan hota om inte avgifterna chockhöjs (Gryaab nämns)

Kommuner och villaägare kan räkna med kraftigt ökade VA-avgifter de kommande åren. För att undvika vattenbrist krävs investeringar på många miljarder i de svenska VA-näten, enligt branschorganisationen Svenskt Vatten. I dag investeras det runt 16 miljarder kronor per år i infrastruktur för kommunal vatten- och avloppsförsörjning. Den svenska befolkningen ökar dock, samtidigt som fler flyttar till städerna, klimatet förändras och miljökraven på vattenverken blir tuffare. Det är tre av flera olika faktorer som gör att investeringarna framöver måste öka ordentligt, enligt Svenskt Vattens senaste investeringsrapport.

Branschorganisationen räknar nu med att det krävs investeringar på 22,2 miljarder kronor varje år, enligt Dagens Industri. Exakt hur situationen i Göteborg ser ut framgår inte av rapporten. Investeringar i Gryaabs reningsverk och vattenverken inom Göteborgs stads Kretslopp och Vatten, ingår dock i de 22,2 miljarder som Svenskt Vatten bedömer bör investeras i VA-nät och vattenverk framöver.

- I nuläget kan jag inte uttala mig om enskilda kommuner eller regioner, men på ett generellt plan är en av anledningarna till att det behövs ökade investeringar, att fler människor flyttar till storstadsregionerna. Göteborg är en expansiv region och det kan påverka behovet av exempelvis mer vattenrening, säger Mikael Larsson, chef för vattentjänstenheten på Svenskt Vatten.

Han påpekar att Göteborg har kommit långt när det kommer till hur reningen av vatten från regn och annan nederbörd bör hanteras. Om de vattenmängderna inte hanteras korrekt kan det leda till översvämningar.

- Göteborg är framstående i hur staden hanterar att det regnar mycket, staden arbetar aktivt och har stor kunskap inom området för att framtidssäkra staden, säger Mikael Larsson.

2020-07-24 GT, Kungsbacka-Posten: Kungsbackas avloppsvatten kan hamna i Göteborg (Gryaab)

Den planerade utbyggnaden av Hammargårds avloppsreningsverk i Kungsbacka ser ut att bli dyrare än planerat. Nu har tekniska nämnden i Kungsbacka startat en utredning för att se ifall det går att skicka kommunens avloppsvatten till Gryaab i Göteborg, rapporterar Kungsbacka-Posten. Enligt nämnden finns det flera fördelar med att skicka vattnet till Göteborg, vid sidan av att man kan spara in på den halv miljard som en utbyggnad skulle kosta. Bland annat skulle kommunen slippa dagens situation där det renade vattnet släpps ut i naturreservatet Kungsbackafjorden som redan belastas med utsläpp från jordbruk.

Stab
Kommunikationsansvarig
Ellinor Günther

Mediebevakning augusti 2020

Här görs en kort sammanfattning av alla artiklar som sparats under augusti månad. De sökord som bevakas är artiklar om Gryaab samt områden som är intressanta för Gryaabs medarbetare samt politiska styrelse. Det handlar om hållbar dagvattenhantering, havsmiljö, slam, biogas samt uppströmsfrågor.

2020-08-12 TTELA: Osäkert läge för Lilla Edets jätteinvestering (Gryaab)

Under hösten avgörs frågan om kommunens framtida avloppsrening. En investering på flera hundra miljoner kronor. Frågan är om Lilla Edet kan bli medlem i Gryaab eller inte? Just nu är svaret osäkert. I vågskålen ligger ett nytt miljötillstånd som gäller från 2021-2036.

Länsstyrelsen menar att Gryaab inte har kapacitet att ta emot Lilla Edets avloppsvatten.

- Men vi är inte helt av samma åsikt som länsstyrelsen. Det här är en väldigt komplicerad och svår fråga. Processen för att söka miljötillstånd ändrades också så sent som i februari vilket har viss betydelse för Lilla Edet, säger Gryaabs vd Karin van der Salm.

Lilla Edet vill bli medlem redan 2024-2025.

- Det är mycket svårt att säga om Lilla Edets chanser att bli medlem, jag vill inte spekulera i det, säger Karin van der Salm.

I slutet av maj kom ytterligare en fingervisning åt vart det kan luta, i protokollet från Lilla Edets tekniska nämnds möte står det: Då förvaltningen nyligen fått indikationer på att detta (medlemskap i Gryaab, reds anm.) inte kommer vara möjligt behöver förvaltningen utforska nya alternativ för framtida avloppsvattenrening. Men trots skrivelsen i protokollet kommer frågan att leva vidare i höst:

- De förhandsbesked vi fick var att vi kan bli medlemmar. Men nu råder det är en osäkerhet i frågan och det investeras inte en krona just nu på grund av det, säger Jörgen Andersson (C), ordförande i tekniska nämnden:

- Men det pågår ett arbete där vi försöker påverka de olika kommunerna. Den här frågan hänger också väldigt mycket ihop med hur länsstyrelsen skriver sitt tillstånd.

Om det blir ett nej, återstår troligen endast alternativet att Lilla Edet får bygga ut, eller bygga nya, reningsverk själv.

- Jag hoppas verkligen att vi får grönt ljus. Det kommer att bli en väldigt stor ansträngning för oss att bygga själv, till exempel kommer vi att få anställa fler, förklarar Andersson.

Mats Nilsson (V) vice ordförande i nämnden:

- Jag tycker att man ska ha ett regionalt synsätt på den här frågan, då känns det konstigt att utesluta oss.

Något datum för besked från Gryaab finns inte i nuläget, men efter något av höstens styrelsemöten i september, oktober eller november kommer svar.

2020-08-16 ETC, Debatt: Kräv märkning av mat som odlats på slamgödslad mark (Slam)

Slamutredningen som lämnats till regeringen föreslår fortsatt spridning av slam på våra åkrar. Riksdagen måste säga nej. Slammet innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen som vi inte vet effekterna av. Konsumenterna måste kräva att livsmedel märks så att de vet om maten är odlad på slamfri mark. Det skriver Bertil Hagström i Läkare för miljön. Svenskt vatten,

avloppsreningsverkens branschorganisation, påstår att REVAQ-metoden ska kvalitetssäkra slammet genom att uppströms verka för att farliga ämnen inte når reningsverken. Det är en bra men en utopisk tanke. Det görs inga specifika analyser i avloppsslammet på organiska ämnen, läkemedelsrester eller mikroplaster. Därtill finns många okända ämnen som därför inte ens kan analysera. Var finns då kunskaper om eventuella hälso- och miljöeffekter? Slam kan förbrännas och ren fosfor extraheras. Man kan ta hand om energin genom biogasproduktion före förbränning. Våtpyrolys är en kostnadseffektiv metod och kan kombineras med fosforåtervinning. Kan man i andra länder, så kan vi. Försiktighetsprincipen skall gälla när det gäller gifter på den jord som ska föda oss och våra barn och barnbarn. Regeringen måste besluta om ett förbud av spridning av avloppsslam på produktiv jordbruksmark.

2020-08-16 Göteborgs-Posten, GT: Pengar till coronaprover av toalettwater är slut (Gryaab)

Mätningarna av coronavirus i göteborgarnas toalettwater har stoppats - pengarna är slut. Statliga akutpengar på knappt tre miljoner har sökts, men besked dröjer till oktober. Under tiden hamnar avloppsvattnet i frysen.

- Avbrottet är frustrerande eftersom undersökningarna varit en viktig larmklocka för sjukvården, säger professor Heléne Norder.

Mätningarna i toalettvattnet har gjorts varje vecka under våren och en bit in på sommaren. Förekomsten av coronapartiklar har gått i vågor. Efter en topp har det planat ut, sedan har det kommit en ny topp. Under mätperioden av avloppsvattnet i Göteborg har forskarna sett fyra toppar med coronapartiklar på hög nivå. Vid den senaste mätningen som gjordes i månadsskiftet juni/juli var halterna på väg ner efter en topp. Vad som hänt sedan dess vet man inte. Undersökningarna av avloppsvattnet har Sahlgrenska akademien gjort i samarbete med kommunala bolaget Gryaab som har fortsatt att tappa avloppsvatten vid Ryaverket på Hisingen.

- Den hjälpen är vi väldigt tacksamma för, betonar Heléne Norder.

Toalettwater kommer nu att hamna i frysboxen vid universitetssjukhuset och tas fram för undersökning i laboratoriet - om det finns pengar.

2020-08-18 Göteborg Direkt: Nytt sätt att rena vatten testas på Hisingen (Dagvatten)

Olja, metaller, miljögifter och inte minst mikroplaster från trafiken går rakt ut i Göteborgs vattendrag. Nu får staden bidrag från Naturvårdsverket för att testa nya reningsmetoder på Hisingen. .

2020-08-18 Göteborgs-Posten: Stora skillnader i löneförmåner för Göteborgs stads anställda (Övrigt)

Utöver de förmåner som är gemensamma för alla medarbetare i staden kan en medarbetare i Göteborgs Hamn AB ta del av personalförmåner för 32 117 kronor. Varje år. De kommunala bolagen ligger generellt högre än förvaltningarna när det kommer till personalförmåner. För den förvaltning som ligger högst – Kretslopp och vatten – är motsvarande summa 14 835 kronor. Anne Mari Fagerström, HR-specialist på Göteborgs hamn, säger att förmånerna är en förutsättning för att kunna rekrytera personal.

– Vi konkurrerar med den privata marknaden och har de förmåner vi anser nödvändiga för att klara av den kompetensförsörjning som vi behöver, för att kunna rekrytera bland annat ingenjörer, IT-specialister och logistikere.

De flesta anställda i stadsdelarna har ingenting alls, utöver normen. I april 2019 fattade kommunstyrelsen beslut om att avveckla alla personalförmåner som inte ingick i det grundutbud som var gemensamt för alla anställda i hela staden, och att det skulle ske under året. En viss politisk turbulens utbröt efter beslutet. Det var nämligen så att kommunstyrelsen inte visste vilka förmåner som fanns i stadens yviga flora av förvaltningar och bolag – och därmed kände politikerna inte till vad de fattat beslut om att plocka bort. Så när ärendet nådde kommunfullmäktige klubbade man bara den delen av beslutet som handlade om att det skulle finnas ett basutbud till alla anställda – att plocka bort extraförmånerna fick vänta tills man hade koll på vilka de var. Där är vi nu.

20-08-22 Lokaltidningen Laholms tidning: Positivt nej till rening av läkemedel i avloppsvatten (Läkemedel)

SD-ledamoten Ingmar Rundberg lämnade i februari i år in en motion där han ville se en utredning om att bygga om Ängstorps reningsverk för att kunna rena droger och läkemedelsrester som spolas ner i avloppet. Laholms och Halmstads kommuns gemensamägda vatten- och avloppsbolag, Laholmsbuktens VA, har tidigare varit positivt skeptiska till motionen. Nu ställer sig även kommunstyrelsen i Laholm bakom att motionen avslås i kommunfullmäktige.

- Vi är positiva till förslaget i sig och nästa gång kommer vi att göra det när det är dags för byggnation. Då är vi nog förmodligen tvungna att göra det enligt miljölagarna, säger kommunstyrelsens vice ordförande Roland Norrman (M), tillika ordförande i Laholmsbuktens VA.

Stab
Kommunikationsansvarig
Ellinor Günther

Sammanfattning mediebevakning för perioden juni-augusti

Detta dokument sammanfattar kort alla sparade artiklar för månaderna juni, juli och augusti uppdelat per ämne. Denna sammanfattning görs för att få en tydlig bild av vad som hänt inom respektive bevakningsområde under perioden. De områden som bevakas är Gryaab, havsmiljöfrågor, uppströmsfrågor, slam, biogas och dagvatten.

Gryaab/Ryaverket

Gryaab och Ryaverket syns fem gånger under perioden i olika medier.

- Flera artiklar behandlar de tester som gjorts av Sahlgrenska akademien på Gryaabs avloppsvatten för att se förekomsten av covid-19. I Göteborgs-Posten och Norra Halland skrivs artiklar där Göteborg jämförs med Kungsbacka eftersom Kungsbackas reningsverk också gett prover till Sahlgrenska för testning. Artiklarna fokuserar på det faktum att Kungsbacka kommun var osäkra om resultaten verkligen stämde samt att de inte informerade kommuninvånarna om resultaten
 - Proverna visade att man närmade sig den höga nivå som konstaterats i Göteborg sett till invånarantalet, ett resultat kommunen tycktes förvånad över, säger Heléne Norder, professor i mikrobiologi vid Institutionen för biomedicin vid Sahlgrenska akademien och ansvarig för undersökningarna. Därefter hörde hon inget från Kungsbacka kommun - förrän på måndagen då man ville göra ett test till. Beskedet från labbet om att förekomsten av coronavirus var högt i det ingående avloppsvattnet, alltså vattnet från Kungsbackabornas toalettstolar, är dock inget kommunen informerat invånarna om.
 - Vi ville inte gå ut med information efter ett test, det skulle kunna oroa folk i onödan. Nu lämnar vi prover för ytterligare ett test för att ha något att jämföra med, säger Maurice Bourne, enhetschef för avloppsrening i Kungsbacka kommun. I augusti publicerar Göteborgs-Posten och GT artiklar kring att Sahlgrenska akademien har slut på pengar för att genomföra mätningarna av förekomsten av coronavirus i vatten. Undersökningarna av avloppsvattnet har Sahlgrenska akademien gjort i samarbete med Gryaab som har fortsatt att tappa avloppsvatten vid Ryaverket på Hisingen.
 - Den hjälpen är vi väldigt tacksamma för, betonar Heléne Norder. Toalettvattnet kommer nu att hamna i frysboxen vid universitetssjukhuset och tas fram för undersökning i laboratoriet - om det finns pengar.
- Göteborgs-Posten skriver om kommande avgiftshöjningar VA de kommande åren. Det är Svenskt Vatten som tagit fram en investeringsrapport som tidningen hänvisar till. Exakt hur situationen i Göteborg ser ut framgår inte av rapporten. Investeringar i Gryaabs reningsverk och vattenverken inom Göteborgs stads Kretslopp och Vatten, ingår dock i de 22,2 miljarder som Svenskt Vatten bedömer bör investeras i VA-nät och vattenverk framöver.
 - I nuläget kan jag inte uttala mig om enskilda kommuner eller regioner, men på ett generellt plan är en av anledningarna till att det behövs ökade investeringar, att fler människor flyttar till storstadsregionerna. Göteborg är en expansiv region och det kan

påverka behovet av exempelvis mer vattenrening, säger Mikael Larsson, chef för vattentjänstenheten på Svenskt Vatten. Han påpekar att Göteborg har kommit långt när det kommer till hur reningen av vatten från regn och annan nederbörd bör hanteras. Om de vattenmängderna inte hanteras korrekt kan det leda till översvämningar.

- Göteborg är framstående i hur staden hanterar att det regnar mycket, staden arbetar aktivt och har stor kunskap inom området för att framtidssäkra staden, säger Mikael Larsson .

- Den planerade utbyggnaden av Hammargårds avloppsreningsverk i Kungsbacka ser ut att bli dyrare än planerat. Nu har tekniska nämnden i Kungsbacka startat en utredning för att se ifall det går att skicka kommunens avloppsvatten till Gryaab i Göteborg, rapporterar Kungsbacka-Posten och GT.
- Vd Karin van der Salm intervjuas i TTELA kring Lilla Edets eventuella anslutning till Gryaab. Svart just nu är osäkert. I vågskålen ligger miljötillståndet som gäller från 2021-2036. Länsstyrelsen menar att Gryaab inte har kapacitet att ta emot Lilla Edets avloppsvatten.
- Men vi är inte helt av samma åsikt som länsstyrelsen. Det här är en väldigt komplicerad och svår fråga. Processen för att söka miljötillstånd ändrades också så sent som i februari vilket har viss betydelse för Lilla Edet. Det är mycket svårt att säga om Lilla Edets chanser att bli medlem, jag vill inte spekulera i det, säger Karin van der Salm.

Slam/Biogas

Fyra artiklar kring slam har sparats under perioden juni till augusti

- En debatt pågår i Svenska Dagbladet mellan ett antal slamkritiska skribenter och Anders Finnsson på Svenskt Vatten tillsammans med Pär Larshans från Ragnsells. De slamkritiska skribenterna menar att Svenskt Vatten och Ragnsells inte har några goda argument kring varför slam ska återföras till åkermark. Skribenterna menar att det finns för mycket gifter i slammet och därför förordar de ett förbud mot slamspridning. I en replik försöker Svenskt Vatten och Ragnsells bemöta skribenterna genom att rada upp argument för slamspridning som baseras på fakta och forskning.
- Naturskyddsföreningen säger ett bestämt nej till att fortsätta sprida slam på åkermark i sitt remissvar till regeringens slamutredning.
- I en debattartikel i ETC skriver Bertil Hagström i nätverket Läkare för miljön att riksdagen måste säga nej till fortsatt spridning av slam på åkermark. Han skriver också att Svenskt Vattens certifieringssystem Revaq inte fungerar eftersom systemet enligt honom inte kräver analyser av organiska ämnen, läkemedel eller mikroplaster. Han förordar istället att ren fosfor extraheras ur slammet.

Dagvattenhantering

Tre artiklar om dagvattenhantering har sparats

- Se vattnet i din trädgård som en resurs. Led exempelvis ett stuprör till en regnvattenstunna eller en rabatt. Mer komplicerat än så behöver det inte vara, föreslår experterna Kristina Hall och Nina Steiner. Denna nyhet syntes under juni i flera medier eftersom det publicerades av TT.
- I en krönika i Södermanlands Nyheter skriver Tommy Larsson att stödpengarna för coronakrisen bör läggas på att separera dagvattensystem och avlopp.

- Göteborgs stad för bidrag från Naturvårdsverket för att test nya metoder för rening av dagvatten. Den ena metoden är en filterbrunn vid ett så kallat kassetmagasin som fördröjer vattnet och förhindrar översvämningar samtidigt som filtret fångar upp föroreningarna. Den andra metoden är en nedsänkt regnträdgård som är en damm med växter där partiklarna i dagvattnet sedimenteras och fastnar. Båda projekten anläggs på den hårt trafikerade Litteraturgatan på Hisingen.
 - Vi kommer att mäta halterna i både ingående och utgående vatten. Förhoppningen är att vi ska se vilken anläggning som bäst renar vattnet, säger Helén Galfi, dagvattenspecialist på Kretslopp och vatten, Göteborgs stad. Detta rapporterar bland annat Göteborg Direkt

Uppströms

Fyra artiklar som rör uppströmsfrågor har sparats under perioden.

- Göteborgs-Posten skriver ett reportage om Vallhamra IP där idrottsplatser renoverats och då sprutats med ett giftigt ämne. När de gjordes första gången 2001 blev många närboende illamående och fick huvudvärk. När det nu var dags igen ville de vara beredda men det kom ingen varning. De närboende visar reportrarna tunnor med varningssymboler nära dagvattenbrunnar. Reportrarna kontaktar Kemikalieinspektionen för att reda ut vad som står på innehållsförteckningen – De här preparaten innehåller isocyanater som är väldigt potenta astma- och allergiframkallande ämnen. Och det finns väldigt strikta regler för arbetare som hanterar dem, säger toxikologen Bert- Ove Lund på Kemikalieinspektionen efter att ha tittat på innehållsförteckningen på tunnorna.
- Kristianstads kommun har startat sin pilotanläggning för läkemedelsrening vid reningsverket i Degeberga. De preliminära resultaten tyder på en mycket god effekt. Anläggningen togs i drift i april 2020 och nu har de första provsvaren inkommit.
 - Det ser faktiskt ännu mer lovande ut än vad vi vågade hoppas på, säger Inger Hansson, utvecklingsstrateg på tekniska förvaltningen, i ett pressmeddelande. Detta rapporterar Cirkulation och Infrastrukturnyheter.
- I dag förbjuder EU ännu en av tusentals PFAS-kemikalier som bland annat skadar immunförsvaret. Det onedbrytbara ämnet finns i höga halter i avloppsvatten och slam i Borås - och har nu även upptäckts i såväl mark- som grundvattenprover.
 - Ja, det har gjorts fynd, bekräftar miljöinspektör Ilse Postma för Borås Tidning. I Borås är det kemikaliernas användning i textilindustrin som är problemet. I miljörapporter Borås Tidning tagit del av framgår tydligt att halterna av ämnena i såväl avloppsslam som i det utgående avloppsvattnet är väsentligt högre än i en rad andra jämförda kommuner. Av studierna framgår att halterna sjunkit i avloppsvattnet under de allra senaste åren. Men eftersom PFAS inte bryts ned försvinner ändå inte problemet med tiden Borås stads vatten- och avloppschef Per Karlsson på Borås Energi och Miljö säger till tidningen att dessa kemikalier egentligen inte ska förekomma alls i det spillvatten som reningsverket tar emot.
 - Syftet är att det ska rena fosfor, kväve och organiskt material. Reningsverken är inte bra på att ta bort PFAS. Det mesta passerar rakt igenom till recipienten, säger han.
- SD-ledamoten Ingmar Rundberg lämnade i februari i år in en motion där han ville se en utredning om att bygga om Ängstorps reningsverk för att kunna rena droger och läkemedelsrester som spolats ner i avloppet. Laholms och Halmstads kommuns gemensamägda vatten- och avloppsbolag, Laholmsbuktens VA, har tidigare varit

positivt skeptiska till motionen. Nu ställer sig även kommunstyrelsen i Laholm bakom att motionen avslås i kommunfullmäktige.

- Vi är positiva till förslaget i sig och nästa gång kommer vi att göra det när det är dags för byggnation. Då är vi nog förmodligen tvungna att göra det enligt miljölagarna, säger kommunstyrelsens vice ordförande Roland Norrman (M), tillika ordförande i Laholmsbuktens VA. Detta rapporterar Laholms tidning.

Havsmiljö

- Under sommaren rapporteras det som alltid om algblomning. Ett exempel från TT har sparats och det handlar om värmevågen som var i juni och att den riskerade att sätta igång algblomningen tidigt. Det kalla vädret i maj ledde dock till att värmevågen inte ledde till lika stor algblomning som i Östersjön som 2018 och 2019.

Övrigt

- Kungsbacka-Posten skriver om att Kungsbacka kommun synat förekomsten av narkotika i avloppsvattnet. Arbetet påbörjades 2017. Det är en viktig samhällsinformation och kan ligga till grund för förebyggande arbete kring droger i kommunen. Men arbetet med att kontrollera narkotika i inkommande vatten går trögt och det är laboratoriets fel, enligt Kungsbacka kommun.
- Göteborgs-Posten skriver om löneförmåner i Göteborgs stad och det arbete som pågått under lång tid för att skapa gemensamma förmåner i staden. . I april 2019 fattade kommunstyrelsen beslut om att avveckla alla personalförmåner som inte ingick i det grundutbud som var gemensamt för alla anställda i hela staden, och att det skulle ske under året. En viss politisk turbulens utbröt efter beslutet. Det var nämligen så att kommunstyrelsen inte visste vilka förmåner som fanns i stadens yviga flora av förvaltningar och bolag – och därmed kände politikerna inte till vad de fattat beslut om att plocka bort. Så när ärendet nådde kommunfullmäktige klubbade man bara den delen av beslutet som handlade om att det skulle finnas ett basutbud till alla anställda – att plocka bort extraförmånerna fick vänta tills man hade koll på vilka de var. Där är vi nu.